

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 5/21
V Lucemburku dne 14. ledna 2021

Rozsudek ve věci C-441/19
TQ v. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Členský stát musí před vydáním rozhodnutí o navrácení nezletilé osoby bez doprovodu ověřit, že ve státě návratu existuje pro nezletilou osobu odpovídající možnost přijetí

Kromě toho platí, že pokud již není ve fázi vyhoštění zajištěno odpovídající přijetí, nebude moci členský stát rozhodnutí o navrácení vykonat

V červnu 2017 podal TQ, který je nezletilou osobou bez doprovodu a kterému bylo tehdy 15 let a čtyři měsíce, v Nizozemsku žádost o udělení povolení k pobytu na dobu určitou z důvodu azylu. V této žádosti TQ uvedl, že se narodil v roce 2002 v Guineji. Po smrti tety, u které žil v Sierře Leone, přišel TQ do Evropy. V Amsterdamu (Nizozemsko) byl obětí obchodování s lidmi a sexuálního zneužívání, v důsledku čehož v současné době trpí vážnými psychickými problémy. V březnu 2018 Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost, Nizozemsko) z úřední povinnosti rozhodl, že TQ nemůže být uděleno povolení k pobytu na dobu určitou, a předkládající soud upřesnil, že TQ nemůže získat status uprchlíka ani doplňkovou ochranu. Podle nizozemského práva se rozhodnutí Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid považuje za rozhodnutí o navrácení.

V dubnu 2018 podal TQ žalobu proti tomuto rozhodnutí k předkládajícímu soudu, a zejména tvrdil, že neví, kde bydlí jeho rodiče, že by je při svém návratu nepoznal, že nezná žádné další členy rodiny ani dokonce neví, zda nějaké takové členy rodiny má.

Předkládající soud vysvětluje, že nizozemská právní úprava rozlišuje podle věku nezletilé osoby bez doprovodu. Pokud jde o nezletilé osoby mladší 15 let ke dni podání žádosti o azyl, šetření týkající se existence odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu podle článku 10 směrnice 2008/115¹ se provádí před přijetím rozhodnutí o této žádosti, přičemž při neexistenci takové odpovídající možnosti přijetí je těmto nezletilým osobám uděleno řádné povolení k pobytu. Pokud jde o nezletilé osoby, které stejně jako TQ dovršily 15 let věku nejpozději ke dni podání žádosti o azyl, takové šetření se neprovádí, přičemž nizozemské orgány podle všeho čekají, až dotčené nezletilé osoby dovrší 18 let věku, aby poté vykonaly rozhodnutí o navrácení. Pobyt nezletilé osoby bez doprovodu, která již dovršila 15 let věku, v Nizozemsku je tedy během období od její žádosti o azyl do dovršení její zletilosti neoprávněný, ale tolerovaný.

V tomto kontextu se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se toho, zda je skutečnost, že nizozemská právní úprava rozlišuje mezi nezletilými osobami bez doprovodu staršími 15 let a nezletilými osobami bez doprovodu mladšími 15 let, v souladu s unijním právem.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr určil, že pokud má členský stát v úmyslu vydat rozhodnutí o navrácení nezletilé osoby bez doprovodu podle směrnice o navracení, musí ve všech fázích řízení nutně zohlednit nejvlastnější zájem dítěte², což znamená provést celkové a důkladné posouzení situace této nezletilé osoby. Podle Soudního dvora by skutečnost, že dotýčný členský stát vydá rozhodnutí

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98, dále jen „směrnice o navracení“).

² Viz čl. 5 písm. a) směrnice o navracení.

o navrácení, aniž se předtím ujistí o existenci odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu, měla za následek, že tato nezletilá osoba by i přesto, že se na ni vztahuje rozhodnutí o navrácení, nemohla být vyhoštěna v případě neexistence takové možnosti přijetí. Taková nezletilá osoba by se tak nacházela ve stavu velké nejistoty ohledně svého právního postavení a budoucnosti, zejména pokud jde o školní docházku, její vztah s hostitelskou rodinou nebo možnost zůstat v dotyčném členském státě, což by bylo v rozporu s požadavkem na ochranu nejvlastnějšího zájmu dítěte ve všech fázích řízení. Z toho plyne, že při neexistenci odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu nemůže být v souvislosti s dotyčnou nezletilou osobou vydáno rozhodnutí o navrácení.

Soudní dvůr v této souvislosti upřesnil, že věk dotčené nezletilé osoby bez doprovodu je pouze jedním z prvků zohledňovaných za účelem ověření existence odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu a určení, zda nejvlastnější zájem dítěte musí vést k nevydání rozhodnutí o navrácení této nezletilé osoby. Soudní dvůr tedy uvedl, že za účelem ověření existence takové možnosti přijetí nemůže členský stát mezi nezletilými osobami bez doprovodu rozlišovat pouze na základě jejich věku.

Soudní dvůr rovněž rozhodl, že s ohledem na povinnost členských států vydat rozhodnutí o navrácení každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území³, a uskutečnit jeho vyhoštění⁴ v co nejkratší době brání směrnice o navrácení tomu, aby členský stát poté, co vydal rozhodnutí o navrácení nezletilé osoby bez doprovodu a ujistil se, že ve státě návratu existuje odpovídající možnost přijetí, následně neuskutečnil její vyhoštění do doby, než dovrší 18 let věku. V takovém případě musí být dotyčná nezletilá osoba vyhoštěna z území dotyčného členského státu, s výhradou změny její situace. V tomto ohledu Soudní dvůr určil, že za předpokladu, že by pro nezletilou osobu bez doprovodu již nebylo ve fázi jejího vyhoštění zajištěno ve státě návratu odpovídající přijetí, dotyčný členský stát nebude moci rozhodnutí o navrácení vykonat.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

³ Viz čl. 6 odst. 1 směrnice o navrácení.

⁴ Viz článek 8 směrnice o navrácení.